

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2012.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 38 % sedan 1990 och uppgår till 72 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har ökat 50 % till 14 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 17 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt, 83 %, sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korv och pastej m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 7 % och uppgår till 16 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 23 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 13 %, från 16 till 18 kilo per person. Äggkonsumtionen är oförändrad sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har minskat, från 18 till 15 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 64 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av lök och purjolök samt tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för färska äpplen och päron.

Konsumtionen av *färsk potatis* är 46 kilo per person år 2012. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 24 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 17 kilo per person år 2012.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 31 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 95 liter år 2012, dvs. med 59 %, medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 17 liter (58 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2012 konsumerades 32 liter starköl, 24 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2012 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. cirka 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 25 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 109 g år 2012. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2012 konsumerades 133 g per person och dag. År 2011 bidrog fett med

36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2012 till 369 g per person, vilket är en ökning med 8 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av kött och köttvaror samt bröd och spannmålsprodukter. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med knappt 1 % mellan 2011 och 2012 till knappt 161 miljarder kronor. Försäljningen av kaffe, te och chokladpulver har ökat med 5 % medan försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer minskat med 3 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker 12 % av hushållens totala utgifter år 2013. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 21 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2013 ökat med 28 % sedan 2000. Motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 31 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 37 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 32 %. Minskningen för starkspriten är 15 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandard. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturkonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för

humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000. Ytterligare förändringar i beräkningar och varuindelningar som genomförts under årens lopp har förklarats i form av noter i tabellerna. Även revideringar bakåt i tiden har gjorts.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser kompletterade med värden från nordiska och andra utländska tabeller. Konsumtion av vitaminpreparat och liknande ingår inte i beräkningarna.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive

livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionsidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Fr.o.m. redovisningsår 2012 publiceras uppgifterna om direkt- och totalkonsumtion samt uppgifter om kostens näringsinnehåll i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 44 SM 1301. Publikationen finns tillgänglig på SCB:s och Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se och www.jordbruksverket.se) Delar av statistiken publiceras även i Jord-

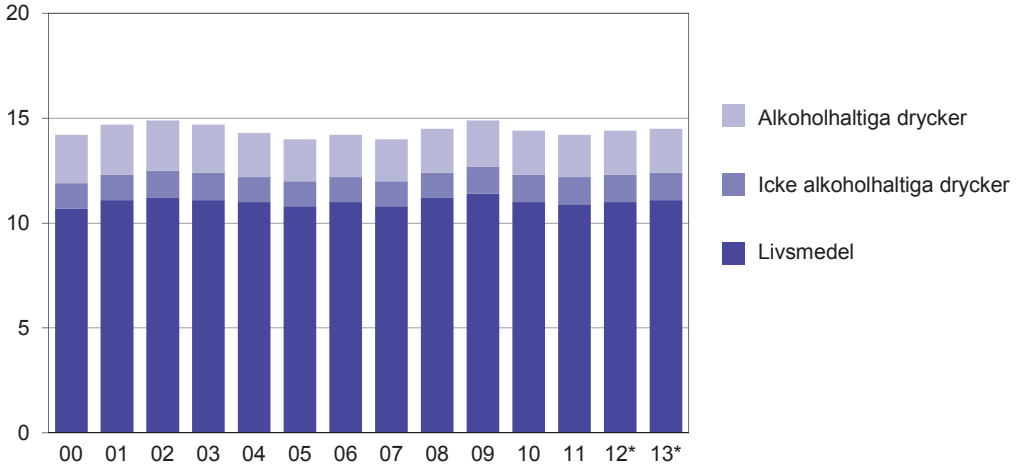
bruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning presenteras i Statistiskt meddelande serie HA, senast i HA 24 SM 1301 och finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

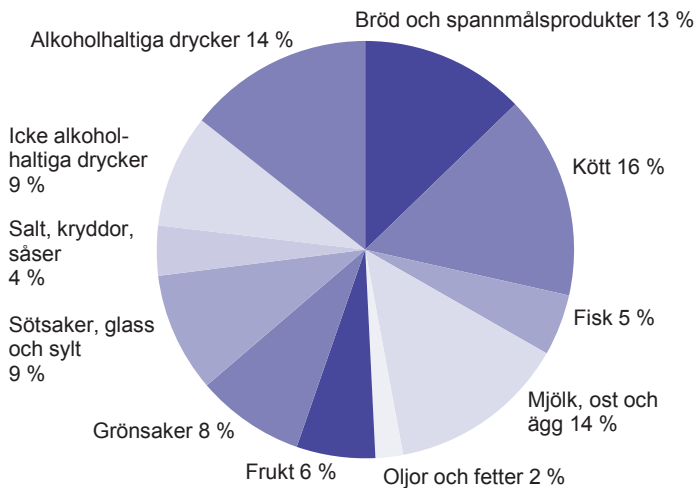
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras i de statistiska databaserna som finns tillgängliga på SCB:s webbplats. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 2000–2013***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2013* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2012, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2010	2011	2012*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,378	9,449	9,519
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,6	18,5	17,4
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	9,7	9,5	9,5
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,4	5,5	5,1
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,6	3,5	2,8
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,4	12,7	15,6	13,8	14,1
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,2	1,2	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	9,7	9,2	8,7
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,7	3,4	4,2
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	78,2	72,9	71,7
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,3	3,5	3,4
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6	..	..	..
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	54,8	52,7	50,2
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	4,4	4,2	4,0
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,0	4,2	5,4
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,8	8,3	8,7
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	48,9	50,9	49,1
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3
Nötkött inkl. kalv, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	12,2	12,7	12,2
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	16,2	17,2	15,8
Färskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	24	0,7	0,7	1,1	1,2	1,2
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	17,0	17,3	17,5
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,9	1,9
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	23,2	21,8	21,7
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	5,1	4,5	4,7
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	17,1	16,2	15,7
Köttkonserver (exkl. köttoppor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,4	0,4	0,7
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	10,6	10,7	9,7

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2010	2011	2012*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12, 13}	kg	38–43	6,5	..	..	..	..
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,8	3,7	3,9	3,5
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,6	9,1	9,2	8,9
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,2	2,0	1,9
Mjök							
Mjök	liter	60–68	154,8	141,2	126,4	121,9	119,6
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	0,6	0,6	0,5
Lätt- och minimimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	18,5	17,5	17,0
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	48,3	46,2	45,4
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	26,4	24,9	24,4
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	6,7	6,3	5,6
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	5,0	5,2	5,5
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	21,0	21,2	21,1
Grädde, ost och ägg							
Grädde	liter	70–72	8,5	9,9	10,6	10,6	11,0
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,0	1,9	2,0
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,5	1,5
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	7,0	7,2	7,6
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,3	16,5	19,0	18,2	18,4
Härdost	kg	75	13,1	12,6	13,8	12,5	12,3
Smältost, och ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	5,2	5,7	6,1
Ägg ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	10,6	10,7	11,7
Matfett							
Smör och margarin	kg	82–84	18,2	14,9	11,4	12,3	14,6
Smör	kg	82	2,2	1,3	2,3	2,5	2,9
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,9	6,3
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	3,6	3,9	5,3
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,4	2,6	1,5
Köksväxter							
Rotfrukter	kg	89–90	9,0	9,4	9,2	11,7	13,0
Morötter	kg	89	7,4	8,0	7,7	10,0	11,4
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,5	1,7	1,6
Färska köksväxter	kg	92–99	28,9	38,8	44,3	46,8	47,5
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	5,6	5,6	5,7
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	8,5	9,1	9,8
Blom-, vit-, röd-, brussel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,4	6,3	6,3
Sallad ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	6,1	6,7
Tomater	kg	98	6,3	8,6	9,8	10,1	9,9
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	8,3	9,6	9,1
Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter	kg	101–104	16,9	17,6	21,7	22,2	21,3

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlaget anses alltför osäkert.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dess-förinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	Enhet	Varukod	1990	2000	2010	2011	2012*
Frukt och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	20,8	21,5	20,2
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	2,7	2,7	2,9
Äpplen och päron, färska ^{10, 17}	kg	109	15,0	14,0	13,6	14,1	14,3
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga frukter, färska ^{10, 17}	kg	110–111	21,5	27,6	25,3	25,7	27,3
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10, 17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,2	3,8	4,3
Frukt och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,0	4,7	4,5
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	7,8	7,5	7,5
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18, 19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,1	3,8	4,3
Saft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	16,2	21,4	20,4
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10, 20}	kg	122	60,4	47,1	43,3	45,0	45,8
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	11,9	11,4	11,3
Bit-, strö-, farin-, flor-, o. pärlsocker	kg	129–130	13,8	10,1	6,7	6,7	6,6
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	8,8	7,3	8,0
Te	kg	134	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drickchoklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	3,1	3,4	3,2
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,7	0,8	0,8
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	16,0	17,3
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	17,7	15,1	14,4
Glass	liter	142–143	13,8	12,5	10,4	10,4	9,5
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,9	2,9	2,8
Alkoholfria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	99,7	98,3	94,7
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	92,4	87,3	83,8
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	7,3	11,0	10,9
Maltdrycker	liter	151–152	41,3	30,5	18,2	18,7	17,3
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	3,6	3,4	3,2
Öl 2,25 – 3,5 % ²²	liter	152	28,6	23,1	14,7	15,3	14,1
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	32,5	32,5	32,4
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	23,7	24,3	24,3
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,9	2,7	2,5

17) Naturakonsument ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

Tabell 17.2**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln ²				
	Energi,	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Sum-
	MJ	tein,	g	rater,	hol-	tein,	%	rater,	hol,	ma,
	g	g	g	g	g	%	%	%	%	%
2012* ²	13,7	109	133	369	14,6	13,7	35,8	45,8	3,2	98
2011 ²	13,7	110	132	368	15,0	13,7	35,8	45,8	3,2	98
2010 ²	13,7	112	130	375	14,8	14,0	35,0	46,0	3,0	98
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3**Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2012 med fördelning på olika livsmedel***Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2012*	1980	2012*	1980	2012*	1980	2012* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 761	17	23	12	14	134	162
Kött och köttvaror	1 321	1 701	23	35	23	28	5	4
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	370	6	10	3	4	1	2
Mjölk	1 129	724	17	11	11	6	25	18
Grädde och mjölkpulver	247	381	1	1	6	9	1	1
Ost	544	631	10	11	10	11	1	2
Ägg	166	162	4	3	3	3	0	0
Matfett ³	1 747	1 215	0	0	47	32	0	1
Köksväxter	205	325	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	883	1	3	1	5	36	36
Potatis och potatisprodukter	625	758	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	313	0	0	0	0	54	18
Andra livsmedel ⁴	891	1 505	3	5	8	14	32	53
Malt- och läskedrycker ⁵	259	461	0	0	0	0	11	25
Totalt livsmedel	11 993	13 193	87	108	126	133	340	364
Alkoholhaltiga drycker	326	468	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 660	87	109	126	133	342	369

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2012* med fördelning på olika livsmedel. Milligram***Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kostfibrer
Bröd och spannmålsprodukter	86	1	0,8	4,3	121	11
Kött och köttvaror	577	1	0,6	4,3	31	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	28	0	0,1	0,4	18	0
Mjök	87	0	0,1	0,1	381	0
Grädde och mjölkpulver	83	0	0	0	25	0
Ost	99	0	0	0,2	289	0
Ägg	66	0	0	0,5	15	0
Matfett ⁴	309	0	0	0	2	0
Köksväxter	349	59	0,1	1,1	69	4
Frukt och bär	12	43	0,1	0,9	43	4
Potatis och potatisprodukter	1	33	0,1	0,3	11	4
Socket och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	24	4	0	1,6	81	2
Malt- och läskedrycker	1	19	0	0,4	11	0
Totalt livsmedel	1 722	160	2,0	14,2	1 096	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	16	0
Totalt	1 722	160	2,0	15,0	1 112	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa säser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

Försäljning (inkl. moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2012 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr*Turnover (incl. VAT) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2011	2012	2000	2011	2012
01.1.1	Bröd och övriga spannmålsprodukter	19 138	27 996	28 599	19 138	22 620	22 881
01.1.1.1	Ris	619	891	887	619	827	829
01.1.1.2	Bröd	10 997	15 589	15 773	10 997	12 372	12 324
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 388	2 473	1 186	1 711	1 758
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 439	4 627	3 188	3 429	3 529
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	4 690	4 838	3 148	4 282	4 441
01.1.2	Kött	19 862	35 059	34 750	19 862	28 835	28 008
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	16 461	16 450	8 556	12 236	11 850
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	13 704	13 025	8 438	12 226	11 493
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	4 895	5 275	2 868	4 373	4 665
01.1.3	Fisk	7 352	10 434	11 135	7 352	7 908	8 274
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld,						
01.1.3.3	fryst, torkad, rökt eller saltad)	2 580	4 776	5 485	2 580	3 298	3 763
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 658	5 649	4 772	4 609	4 511
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	31 423	32 484	19 839	24 276	24 726
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 760	5 766	5 135	4 236	4 189
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 996	6 207	3 727	4 717	4 777
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	16 890	17 560	9 539	13 320	13 662
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 776	2 950	1 438	2 002	2 098
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 843	5 048	3 662	4 136	4 261
01.1.5.1	Smör	468	956	1 049	468	756	805
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 964	3 051	2 685	2 433	2 456
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	923	948	509	947	1 000
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppernivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2011	2012	2000	2011	2012
01.1.6	Frukt	8 157	13 490	14 173	8 157	8 953	9 208
01.1.6.1–	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	10 704	11 269	7 300	7 013	7 247
01.1.6.7							
01.1.6.8	Torkad frukt	697	2 416	2 548	697	1 682	1 720
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	370	357	160	257	241
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 822	19 962	13 218	16 655	17 357
01.1.7.1–	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	12 035	12 885	8 852	10 379	10 801
01.1.7.4,							
01.1.7.7							
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	186	96	96	157	77
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	3 255	3 528	1 959	2 813	3 029
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	3 345	3 453	2 312	3 306	3 449
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	22 949	23 608	15 224	20 150	20 415
01.1.8.1	Socker	937	812	853	937	755	755
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 531	1 572	987	1 183	1 156
01.1.8.3–	Konfektyr, choklad och glass	13 299	20 606	21 183	13 299	18 212	18 504
01.1.8.6							
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	9 520	9 732	5 965	8 548	8 595
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 747	5 900	2 338	5 219	5 294
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	213	215	124	208	207
01.1.9.3–	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 560	3 617	3 503	3 121	3 093
01.1.9.4							
01.2.1	Kaffe, te och chokladdryck	4 501	6 647	6 863	4 501	5 227	5 496
01.2.1.1	Kaffe	3 685	5 621	5 777	3 685	4 368	4 591
01.2.1.2	Te	541	695	717	541	515	533
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	332	369	275	344	372
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	13 376	13 242	8 195	11 972	11 600
01.2.2.1–	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	7 059	7 001	4 381	6 424	6 222
01.2.2.2							
01.2.2.3–	Juice och saft	3 814	6 317	6 240	3 814	5 549	5 378
01.2.2.4							
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	33 077	33 966	24 709	31 281	31 921
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 823	6 839	7 285	6 509	6 515
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	17 218	17 773	10 113	16 575	16 984
02.1.3	Öl	7 312	9 036	9 354	7 312	8 197	8 422
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 373</i>	<i>2 148</i>	<i>2 179</i>	<i>3 373</i>	<i>1 894</i>	<i>1 883</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>6 888</i>	<i>7 175</i>	<i>3 939</i>	<i>6 303</i>	<i>6 538</i>

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 2000–2013 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	2000	2005	2010	2011	2012*	2013*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	128 239	153 945	192 110	197 000	203 877	210 491
<i>Livsmedel</i>	011	114 877	138 831	172 322	176 713	182 936	188 981
Bröd och spannmålsprodukter	0111	19 313	22 439	28 788	29 351	30 371	31 384
Kött	0112	21 114	28 572	35 326	38 321	37 561	38 868
Fisk	0113	7 656	8 992	10 640	10 749	11 287	11 681
Mjölk, ost och ägg	0114	20 293	23 867	30 982	31 773	32 890	34 009
Oljor och fetter	0115	3 647	3 900	4 754	4 868	5 065	5 238
Frukt	0116	8 460	11 386	13 767	13 106	14 524	15 025
Grönsaker	0117	13 494	15 476	18 826	18 302	20 011	20 695
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 339	17 946	20 600	21 339	22 025	22 577
Salt, kryddor, såser	0119	5 561	6 253	8 639	8 904	9 202	9 504
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	13 362	15 114	19 788	20 287	20 941	21 510
Kaffe, te, choklad	0121	4 538	4 666	5 649	6 137	6 080	6 271
Läsk, juice, saft	0122	8 824	10 448	14 139	14 150	14 861	15 239
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	24 872	26 326	33 212	33 175	34 300	35 114
Sprit	0211	7 803	6 781	7 369	7 053	7 069	6 983
Vin	0212	9 543	11 729	16 255	16 590	17 108	17 672
Öl	0213	7 526	7 816	9 588	9 532	10 123	10 459
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		1 077 693	1 289 918	1 566 476	1 619 160	1 663 694	1 708 641

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 2000–2013 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	2000	2005	2010	2011	2012*	2013*
<i>Livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	100,0	113,6	122,9	124,4	126,8	128,0
<i>Livsmedel</i>	011	100,0	113,0	121,5	123,8	126,1	127,0
Bröd och spannmålsprodukter	0111	100,0	112,7	123,9	122,3	125,3	129,3
Kött	0112	100,0	127,4	138,9	150,8	144,7	144,9
Fisk	0113	100,0	98,6	98,1	101,0	105,2	104,0
Mjök, ost och ägg	0114	100,0	108,2	122,2	120,6	123,0	122,1
Oljor och fetter	0115	100,0	104,6	113,1	113,4	116,5	115,4
Frukt	0116	100,0	114,6	108,4	98,9	107,1	105,8
Grönsaker	0117	100,0	107,9	113,0	119,0	128,0	128,6
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,0	114,4	118,2	122,0	123,9	127,0
Salt, kryddor, såser	0119	100,0	108,5	135,6	139,2	141,5	145,5
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	100,0	118,1	136,8	130,1	132,8	136,8
Kaffe, te, choklad	0121	100,0	120,0	113,5	101,5	102,3	112,1
Läsk, juice, saft	0122	100,0	117,3	147,7	143,8	147,7	148,1
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	100,0	105,8	125,7	125,9	129,3	131,8
Sprit	0211	100,0	84,9	90,3	86,2	86,3	85,0
Vin	0212	100,0	124,5	164,4	169,4	173,4	177,6
Öl	0213	100,0	104,6	115,0	113,8	119,9	123,9
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		100,0	111,7	124,1	126,2	128,1	130,8

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.